

Narvik og Omegn Jeger og Fiskerforening
Postboks 536
8507 NARVIK

Narvik 30.08.2017

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091 Majorstuen
0301 Oslo
nve@nve.no

Høringsuttalelse til revisjon av vilkårene for reguleringen av Skjomenvassdraget i Narvik kommune

Narvik og Omegn Jeger- og Fiskerforening (NOJFF) viser til høringsbrev 01.03.2017 fra NVE. Pga begrenset kapasitet har NOJFF ikke hatt mulighet å komme opp med konkrete forslag, men stiller oss i sin helhet bak uttalelser fra Naturvernforbundet Narvik, Skjomen Bygdeutvalg, Skjomdal Grunneierlag, Elvegård grunneierlag og FNF Nordland som konkluderer med at vassdraget må få mer vann. Både Naturvernforbundet og Skjomen Bygdeutvalg har gode forslag til hvordan slipp av vann bør være.

Bakgrunn:

Revisjonsdokumentet for Skjomenreguleringene er utarbeidet på bakgrunn av kravdokument fra Narvik kommune av 12.06.2014 og NVEs vedtak av 07.01.2016 om revisjon av konsesjonsvilkår for Skjomenvassdragene. NVE pålegger her Statkraft Energi AS å utarbeide et revisjonsdokument som beskriver reguleringene i elva Skjoma, og vurderer de ulemper man er kjent med.

Kommuner, lag og foreninger som har interesse av saken er bedt om å uttale seg.

Sammendrag:

Moderne konsesjoner har helt andre miljøkrav enn de gamle, og miljøhensyn er vektlagt mer her, og NOJFF har vanskelig for å tro at nåværende manøvreringsregime tilfredsstiller kravene som stilles i nye konsesjoner. Skjomenvassdraget ble regulert med tanke på forsyningsikkerhet, mens det i dag er betydelig kraftoverskudd i fylket og nye fornybare kraftverk skal bygges i regionen. Skjoma har vært vurdert både som 1.1 vassdrag i regional forvaltningsplan, og 1.2 i en annen rapport fra NVE. Vi ber derfor at vassdraget behandles som et 1.1 vassdrag, siden disse listene er veiledende og ikke en fasit.

Skjoma er kjent for storvokst laksestamme og flott natur, og er det eneste storlaksvassdraget i Ofoten. Elva, som er livsnerva i bygda, har etter regulering fått redusert vintervannføring med 90-95% og sommervannføringen med 80-90%, og landskapet bærer preg av tørrlagte elveløp. Dette er rovdrift. Vannføring er så lav vinterstid at gytegroper fryser og det er begrenset med vanddekt areal for fisken. I tillegg er det på sensommeren lav vannstand slik at produksjonsareal for fisk og andre organismer er begrenset. Samtidig er vårflommer, som bidrar til å rense elva, kraftig redusert. Det

som er helt sentralt og et ufravikelig krav er at det blir etablert en minstevannføring slik at man får vassdraget på fote igjen. Flere tiltak er blitt gjort, men pga lite vann har disse ikke fungert. Mer vann vil komme hele vassdraget til gode og gi store ringvirkninger og muligheter for verdiskapning for lokalsamfunnet.

Minstevannføring gir også muligheter for andre tiltak som å lage minikraftverk i anadrom del, noe som vil kompensere for de påståtte økonomiske tapene. Det må også vurderes om flomtoppene kan tas vare på og bli fordelt litt etter litt utover sesongen i stedet for at det går rett gjennom elva og på havet. Tilsig både sommer og vinterstid bør også kunne komme vassdraget til gode.

Vi som holder til i lokalmiljøet ser problemene som den harde reguleringa fra fjord til fjell påfører Skjoma, miljøet rundt og fremtidige generasjoner. Dette er ikke bærekraftig, men Statkraft unnlater å innse det. Krafttap, og derav økonomisk tap er langt viktigere for dem enn et rasert vassdrag. Konsekvensene som reguleringen har hatt for lokalmiljø har ikke Statkraft nevnt i det hele tatt i revisjonsdokumentet. Alle innkomne krav som omhandler vannføring er blitt blankt avvist med begrunnelse om krafttap, og derav økonomi, samt at vassdraget ikke er på 1.1 lista. En utrolig steil og lite imøtekommende holdning med andre ord, som overhode ikke skaper samfunnsaksept. Forslag som Naturvernforbundet og Skjomen Bygdeutvalg har kommet med viser at det faktisk ikke er så mye som skal til for å få et bra resultat. Dette kan brukes som et utgangspunkt, og metodene i håndboka til forskningsmiljøet Cedren kan benyttes for å finne ut hva slags vannføringsregime det bør være.

Konsekvensen av og ikke få minstevannføring er at Skjoma er ferdig som lakseelv, noe som igjen gir store negative ringvirkninger for lokalsamfunnet. Man snakker altså om et vassdrag som var blant de beste i Nord Norge før regulering.

Generelt:

Gamle konsesjoner hadde helt andre miljøkrav enn det som er i moderne konsesjoner der sosiale forhold og forsyningssikkerhet var mer viktig enn miljøhensyn. De samme vilkårene eksisterer i dag, og er ikke blitt revidert.

NOJFF har vanskelig for å tro at måten Skjomenvassdragene er regulert på i dag tilfredsstiller kravene for en ny regulering. Det har skjedd en betydelig holdningsendring i samfunnets syn på miljøvern og konsesjonsvilkårene må oppdateres slik at de samsvarer med moderne krav.

Skjomenvassdragene ble regulert med tanke på forsyningssikkerhet. Det er et betydelig kraftoverskudd i fylket, og det er nye fornybare vindkraftverk på gang i Tysfjord og Sortland. Så siden det da er et betydelig kraftoverskudd i fylket så er ikke forsyningssikkerhet like viktig nå som det var da kraftverkene ble etablert. Mye kraft eksporteres til utlandet. Kraftmarkedet er i tillegg markedsstyrt, slik at kraftverkene kjøres alt etter hva prisnivå er. Dette fører til store endringer i vannstanden i løpet av kort tid og dette er ikke nødvendigvis veldig gunstig for selve vassdraget, og økonomiske motiver går foran bærekraftig drift.

Hvilken verdi har Skjoma for lokalmiljøet?

Skjoma har vært et vel ansett vassdrag kjent for sin storvokste laksestamme. Det ble på gode år tatt mange tonn med laks og sjøørret, og mange lokale laksefiskere har startet sin fiskekarriere nettopp her. Verdien for mer vann er enorm. Ei levende elv med tilhørende ringvirkninger vil føre til at folk vil etablere seg her. Dersom man ser på større lakseelver i regionen som f.eks Målselv og Beiarn så ser man hvor store ringvirkninger ei god storlakselv gir til lokalsamfunnet. Det er ikke bare Skjomen som nyter godt av dette, hele kommunen og Ofotregionen vil bli mer besøkt pga naturopplevelsene Skjoma vil gi. Skjoma vil man da kunne fiske i for en rimelig penge og få gode opplevelser. Et folkevassdrag. I tillegg har Skjoma god score på genetisk integritet, noe som innebærer at stammen er lite påvirket av oppdrettslaks.

Ofoten har som mange andre områder fått en knekk i bestanden for anadrom fisk, noe som har ført til at vassdrag er blitt stengte. Det er stort fiskepress i vassdragene som er åpne. Ellers kan det nevnes at det er en god del andre utfordringer som anadrom fisk sliter med. Oppdrett er den største trusselen, der måten bransjen drives på ikke holder mål. Og det går utover den anadrome fisken og lokalmiljøet, slik at den problemstillingen er veldig sammensatt. Myndighetene tillater både regulanter og oppdrettsnæring å drive sitt virke på en helt uforsvarlig måte så lenge det skaper økonomi, og det er lokalmiljøet som til syvende og sist blir skadelidende når de miljømessige utfordringene er så store at det har gjort varig skade.

Med mer vann i Skjoma så vil bestanden her ta seg godt opp, og noe av fiskepresset vil på sikt bli flyttet hit. Slik statusen er nå så stengte Elvegård grunneierlag Skjoma i 2013 siden det ikke var et høstbart overskudd slik at den fisken som er i vassdraget skulle få være i fred. Det var som nevnt en av de bedre laks- og sjøørretelvene i Nord-Norge, og en av de få vassdragene der gytebestandsmålet primært består av storlaks. Dette er ganske så unikt. NOJFF forventer ikke at vassdraget kommer opp på samme nivå som før utbygningen, men dersom vassdraget kommer opp på et bra nivå, så vil man være fornøyd. Åpne elver vil være en stor motivasjonsfaktor for elveeiere til å gjøre tilrettelegging, mens dersom elva er stengt så forsvinner det lokale engasjementet og vassdrag blir skadelidende av det.

Hva vil økt vannføring føre med seg?

Med økt vannføring vil mange av problemene som Skjoma har i dag bli løst. Rogn fryser ikke på vinteren, det blir bedre gjennomstrømming av vann i elva, noe som fører til slam blir vasket bort fra elva. Det blir også større oppvekstområder, og områder som har vært tørrlagt kan få nytt liv igjen. Det er mange tørrlagte sidebekker som da får vann igjen. Alt dette fører til at fiskebestanden økes, og lakseførende strekning blir lengre. Ingen andre vassdrag i Ofoten har så stort potensiale for storlaks som nettopp Skjoma, og i tidligere år var det ikke uvanlig med at det ble tatt mange tonn med fisk hvert år. Vi ser at vi neppe kan komme opp på det nivået igjen, men å gjøre det beste ut av situasjonen er alt man ber om.

Både vinter og sommervannføring er særdeles viktig for fisken. God vintervannføring vil som kjent hindre at gytegroper fryser, mens god sommervannføring vil gi gode betingelser for den stasjonære

Yngelen som skal vokse opp. God vintervannføring vil også føre til at det blir et større vanddekt areal, noe som gjør at hele økosystemet får bedre betingelser, noe som igjen skaper ringvirkninger for vassdraget i sin helhet. Det fører også til at de fysiske tiltakene får bedre effekt. God sommervannføring fører også til større vanddekt areal, som øker produksjonsareal for fisk og andre organismer slik at hele økosystemet får det bedre. Samtidig har økt vannføring en stor estetisk verdi. Hvem liker å se på tørrlagte elveløp i et ellers så flott landskap? Sidebekkene nyter også godt av dette, siden disse er særdeles viktige oppvekstområder for fisk, men også viktige for andre organismer, slik at man oppnår et økt biologisk mangfold i stedet for tap av mangfold.

Store vårflommer er blitt kraftig redusert etter reguleringen. Vårflommer er faktisk viktig for å få rensket opp slam og sand fra elva slik at yngel får mer skjul. Med så lav vannføring som nå ligger det mye sand og slam i hulrom og terskler.

Så blir spørsmålet, hvem har mest rett på å utnytte ressursen, i dette eksemplet vann? Skal kraftprodusent ha enerett på vannressursen til evig tid, selv om det går sterkt utover naturen lokalt? Er ikke det beste å få produksjonen over i en mer bærekraftig form, slik at vi både tar vare på naturen, samtidig som vi får miljøvennlig strøm?

Både Naturvernforbundet og Skjomen Bygdeutvalg har kommet med forslag hvordan forvaltning av vannføring kan gjøres. Beregningene deres viser at det ikke er så mye som skal til for at elva får nok vann. Disse støttes i sin helhet, men her må forskere komme på banen for å finne ut hva som faktisk er mulig og hva rett minstevannføring eventuelt skal være.

Hvilke andre tiltak kan gjøres?

Det bør utredes og ses på muligheten for å lage et minikraftverk ved Fjellbu slik at ekstra slipp til Skjoma kan bli utnyttet med ekstra kraftproduksjon, slik at krafttap blir kompensert.

Det bør også lages en datamodell av elva, der man kan simulere hvordan elveleiene vil se ut på gitte vannføringer, og hvordan bæreevnen til elva vil være.

Et annet tiltak kan være ta vare på flomtoppene slik at de ikke går på overløp. Disse må lagres og fordeles gjennom sesongen, spesielt da i slutten av sommerhalvåret når vannstanden er veldig lav. Dette må tilgodeses vassdraget. Slik det har vært ved større flommer er at disse flomtoppene har gått på havet. Da hadde det vært bedre å få dette samlet opp og fordelt litt etter litt i stedet for at alt går ut i løpet av en kort periode. Dersom dette kan gjøres, vil effekten av et minikraftverk ved Fjellbu være betydelig, og kompensere en god del krafttap.

Drøfting:

Narvik Omegn Jeger og Fiskerforening (NOJFF) har i en årrekke vært bekymret for den negative utviklingen i mange elver i distriktet. Skjoma står i en særstilling da den i tiden før vassdragsutbyggingen var en av landsdelens beste lakselver og viden kjent for bl.a det landskap elva løp gjennom og den grovbygde laksestammen som hadde tilhold der.

NOJFF har gjennom de siste årene deltatt på infomøter og folkemøter om elva. Vi har bidratt med uttalelser til Narvik kommune, Nordland Fylke, NVE og Statkraft. Vi har innhentet innspill fra fiskefaglige miljøer/instanser og andre kompetente personer, og konklusjonen er ene og alene at det er mer vann som må til. Dette er noe som både vi og mange andre har sagt i en årrekke og bønnene er ikke blitt hørt.

Som en avledning til det ovennevnte konkluderer derfor Statkraft allerede i sitt 1-siders følgeskriv til revisjonsdokumentet at «Narvik kommune har fremmet krav som enkeltvis og i sum vil gi større produksjonstap, mindre sikker energiforsyning, redusert verdiskapning og økt sårbarhet for ekstremvær». Enn videre mener Statkraft at «myndighetene bør være restriktive med å innføre vilkår som reduserer produksjonen av fornybar og fleksibel kraft i eksisterende anlegg. Statkraft har framskaffet mye kunnskap om miljøvirkninger av dagens regulering og har innført ulike tiltak som begrenser konsekvensene av selskapets aktivitet på miljøet».

NOJFF mener at Statkraft her ovenfor innrømmer at selskapets aktivitet på miljøet har vært uheldig, men at deres «ulike tiltak» begrenser dette. Og hva er nå disse nye tiltak som er iverksatt i moderne tid?

- Etablering av terskler forskjellige steder i elva har medført en forbedrende kosmetisk effekt ved at mennesker kan se et vannspeil som dekker tidligere nakne elvebredder. Tersklene har stillestående vann der mudder og mikroorganismer slett ikke gir bedre forhold for anadrome fiskearter.
- Forbedring av habitat for yngel ved å etablere «fingre» av grov stein i bl.a nedre del av Berghølen. Dette for at yngel kan skjule seg bedre fra sine predatorer. Her kan vi vanskelig vurdere effekten.
- En liten omlegging av et elveløp fra terskelen nedenfor Berghølen inn i en sving innom golfparken for så å legges ut ved Sauhølen. Det må stilles spørsmål om effekten av dette, da dette elveløpet ligger tørt etter at vårflommen er over.
- Etablering av 2 nye fisketrappes som skal føre laks og sjøørret over Lillefallet og Storfallet, og videre opp dalen. Lillefallet og Storfallet utgjør nå 2 større kulper, eller dammer, som i all hovedsak også vil være stillestående vann som reduseres ytterligere gjennom høst og vinter.
- Andre tiltak er kapping av skog og kratt langs elvebreddene.

Hvis man ser gjennom disse prosjektene har de påført Statkraft minimale utgifter sett opp mot økt vannføring i elva (minstevannføring), der deres påstand er at økt vannføring vil beløpe seg til store «tap». Statkraft legger opp til en krisemaksimering om sine påståtte framtidige tap, innbakt i svulstige vendinger. De stiller ingen spørsmål ved det store tap miljøet og beboerne i dalen erfarer;

at elva nå sakte men sikker dør ut, og at den laksestammen vi engang hadde ikke vil overleve en slik vanskjøtsel som Statkraft nå legger opp til.

Som vi alle vet vil en elv være minst der den har sin oppstart. Over Storfallet er Skjoma lita og løper vesentlig «storsteinet», og gjennom høst og vinter vil vannmengden reduseres betydelig da det ellers ikke renner vann i vesentlig grad. Eventuell gyting her vil i større grad enn lengre ned bli mislykket grunnet uttørking og deretter nedfrysing av rogn.

Vi ser en trend at når august kommer så blir vannføringa veldig lav. Nederst i elva skal jo elva samlet sett ha den største vannføring. Vannføringen er særdeles liten og du ser så vidt en liten strøm som sildrer forbi deg. Elvebunnen er dekket av slam og mikroorganismer og vannet har et myrbrunt skjær. Der det før var høy aktivitet med vakende sjørret er det nå stille. Ergo, noe må gjøres.

NOJFF er opptatt av at det skal bli en minstevannføring slik at det biologiske mangfoldet får de beste betingelsene. Dette fører til at villaks og sjørret får bedre levevilkår, og bestanden tar seg opp. Det være seg gyte- og oppvekstområder, samt at man unngår bunnfrysing av rogn på vinteren. I tillegg finnes det en hel del kunnskap om hvordan god vannforvaltning sikres ifm vannkraftverk. Denne type kunnskap, erfaringer og metoder må kunne benyttes. For eksempel Cedren/NINA's håndbok for miljødesign i regulerte laksevassdrag.

I revisjonsdokumentet avviser Statkraft alle krav siden krafttap vil gi store økonomiske konsekvenser. Her mener NOJFF at Statkraft krisemaksimerer, og opererer med tall som forutsetter en konstant reduksjon. Det mest prekære er å få mer vann når vannføringa er kritisk lav, spesielt vinterstid. Man snakker om at vintervannføringen er redusert med 90-95% av hva det var, mens sommervannføringen er redusert med 80-90%. Vannføring ser ut til å ha gått betraktelig ned siden begynnelsen av 2000-tallet. Tiltakene som Statkraft har iverksatt kan virke på utenforstående som store tiltak med betydelig positive virkninger, men disse tiltakene hjelper totalt sett veldig lite når det slippes så lite vann som det gjøres. Vassdraget er knallhardt regulert helt fra fjell til fjord, og konsekvensene dette har for lokalmiljø har ikke Statkraft nevnt i det hele tatt. Det er kun økonomi som de bryr seg om her. Naturmangfoldsloven er ganske klar på biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold, og økologiske prosesser skal tas vare på med bærekraftig bruk og vern, slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel både nå og i framtiden. Vi kan ikke se at dette er blitt ivaretatt. Her snakker man om et vassdrag der det er gjort store inngrep, det er rasert og det biologiske mangfoldet er redusert. Svaret er enkelt. Dette er ikke bærekraftig, og strider mot Naturmangfoldsloven. Det er og blir mer vann som må til.

Statkraft baserer seg på at vassdraget er et 1.2 vassdrag, slik at de bare kan bli pålagt fysiske tiltak i stedet for vannføringsmessige tiltak. Nå har vassdraget vært på lista over både 1.1 vassdrag og 1.2 vassdrag. I den regionale vannforvaltningsplanen er den vurdert i kategori 1.1, mens i en annen rapport fra NVE fra 2013 er satt til 1.2. Dette er en vurdering basert på eldre fagkunnskap. Vi synes det er alt for lett og urimelig av Statkraft å avvise alle krav om vannføringsmessige tiltak og vise til rangeringsrapporten, siden det åpenbart er uenigheter om denne. Rangeringsrapporten er veiledende og ikke en fasit. Og da mener vi at vassdraget da må behandles som et 1.1 vassdrag.

Behandles det som et 1.2 vassdrag så er det det samme som at vassdraget ekskluderes fra å finne en løsning som innebærer mer vann. Så dette gir grunnlag for å si at ulike vannføringsalternativer må vurderes.

Det er overskudd av kraft i markedet, samtidig som at det eksporteres en stor del kraft. Det blir da for lettvindt for Statkraft å avvise alle krav om minstevannføring fordi at det blir et stort produksjonstap og redusert regional forsyningssikkerhet. Da kraftverkene ble etablert var det nettopp med hensyn til regional forsyningssikkerhet. I tillegg kommer det nye fornybare vindkraftverk i regionen, slik at regional forsyningssikkerhet da må være oppfylt. Siden Skjoma er helt avskåret fra tilsig av vann på vinteren mens magasinene er fulle, mener vi at dette tilsiget må komme vassdraget til gode. Samme at noe av det tilsiget som benyttes til sommerproduksjon av kraft tilgodeses vassdraget. Nytteverdien av dette er enorm.

Det er forsøkt gjort mange tiltak i Skjoma, og felles for dem alle er at de ikke har fungert, og det er ikke kommet mer fisk i elva. Det er blant annet lagt ut rognkasser i elva, men disse er blitt frosset eller slammet til fordi det ikke har vært nok vann. Med nok vann ville man ha sett et helt annet resultat av dette tiltaket.

Når det gjelder selve revisjonsdokumentet så bærer det mye preg av det tekniske rundt drift av kraftverkene, og beskriver ikke nåtiden godt nok. I tillegg er det ingen fokus på hvilke konsekvenser reguleringen har medført miljøet, og Statkraft er mer opptatt av økonomiske konsekvenser som et krav om minstevannføring vil medføre.

Kommentarer til Statkrafts svar på krav knyttet til manøvreringsreglement og minstevannføring:

Punkt 1. Minstevannføring sommer og vinter, i kombinasjon med blokkbasert vannføring tilpasset de krav laksen stiller til vannet og mengder i de ulike livsstadier fra egg til smolt, samt som voksen fisk.

NOJFF kommentar:

Statkraft avviser dette punktet med grunnlag at det vil medføre svært store produksjonstap, samt at vassdraget ikke er en prioritert vannforekomst (i kategorien 1.2). Her forutsetter de at slippet er konstant. Slippene som ønskes er variable og det mest prekære er å få mer vann når vannføringa er kritisk lav. Vi snakker om en vintervannføring som er redusert med 90-95% av hva det var før utbygging, mens sommervannføringen er redusert med 80-90%. Pga andre utbedringer med å tette lekkasjer kan det se ut til at vannføringa er gått enda mer ned siden begynnelsen av 2000 tallet. Når det gjelder at vassdraget står på ei liste over 1.2 vassdrag så er det uenigheter om dette, og vassdraget har vært på både 1.1 og 1.2 lista. Det at vassdraget er på 1.2 lista baserer seg på eldre fagkunnskap. Samtidig er disse prioriteringslistene veiledende og ikke en fasit. NOJFF mener da at vassdraget på bakgrunn at det har vært på begge listene må behandles som et 1.1 vassdrag. At det er store produksjonstap kan være en ting, men Statkraft unnlater å se hva slags verdi vannet har for elva og lokalmiljøet. Grunnen til at kraftverkene i Skjomen ble etablert var regional

forsyningsikkerhet. Det er overskudd av kraft i markedet, kraft blir eksportert og det vil bli etablert nye fornybare vindkraftverk i regionen. Så regional forsyningsikkerhet er ikke så viktig nå i dag som det en gang var.

Punkt 2. Vannføring som ivaretar og hindrer ytterlig forringelse av naturverdier og biologisk mangfold i hele vassdraget, fra fjord til høyfjell.

NOJFF kommentar:

Statkraft avviser også dette punktet med henvisning til at dette krever minstevannføring helt fra øverste del og dermed forårsaker stort krafttap med tilhørende økonomiske konsekvenser. NOJFF mener at minstevannføring i hele området fra fjell til fjord er særdeles viktig i økologisk sammenheng. Samtidig er det estetisk viktig. Her snakker man primært om å få mer vann i Kjørriselva og Rundtindelva. Når det gjelder Rundtindelva så går de naturlige elveløpene gjennom Lappaugvannene, og videre nedover til Skjellelva. Trolig vil bedre vannføring her føre til at fisk gyter her siden det blir bedre gjennomstrømming. Dette er også positivt for Skjellelva, som er ei av de større sideelvene til Sørelva. Siden Skjellelva da er i en del som blir anadromt, pga laksetrappa i Storfallet, så blir dette et utmerket område for både gyting og oppvekst.

Punkt 3. Økt vannføring for å bevare det unike brakkvannsdeltaet i utløpet av Skjoma.

NOJFF kommentar:

Dette punktet henger sammen med de foregående, og blir avvist av Statkraft pga at det krever minstevannføring. Minstevannføring er første prioritet, og med minstevannføring så vil det bidra mye til å bevare dette brakkvannsdeltaet.

Punkt 4. Habitattiltak, i kombinasjon med økt vannføring.

NOJFF kommentar:

Statkraft avviser dette kravet pga krav om minstevannføring. Habitatstiltak blir ikke effektive uten at habitatene har nok vann. Slike tiltak er flotte, men de må som kjent ha vann for at de skal være effektive. Som nevnt i de andre punktene så kreves minstevannføring.

Punkt 5. Utvidelse av lakseførende strekning, i kombinasjon med økt vannføring; øker produksjonskapasiteten av smolt og erstatter tapt areal i dagens anadrome del.

NOJFF kommentar:

Statkraft sier at kravet er imøtekommet ifm nye tiltak i vassdraget. En utvidelse av vandringsvei forbi Storfallet pga 2 nye fisketrappene fører laks og sjøørret videre til områder som i stor grad legges tørt og fryser til i vinterhalvåret. De nye fisketrappene anses ikke som et tilfredsstillende argument for økt produksjon av yngel. Igjen for at dette skal ha noe effekt så må det mer vann til. Dette kravet kan imidlertid ikke være oppfylt da det ikke er kommet mer fisk i vassdraget. Samtidig stiller vi oss spørsmål om hvem som har dokumentert at kravet er i imøtekommet av nye tiltak?

Konklusjon:

Konklusjonen er at NOJFF mener at vassdraget er knallhardt regulert og må få mer vann for å kunne bevare biologisk mangfold, og ta seg opp som fiskeelv, samt tilfredsstillende andre brukere av vassdraget. Vann er og blir førsteprioritet. Fysiske tiltak som er gjort er flotte tiltak, men kan ikke benyttes som et argument for å slippe unna minstepannføring. For at disse tiltakene i det hele tatt skal ha noe effekt må mer vann slippes. Samtidig må vassdraget behandles som et 1.1 vassdrag, som var prioritering i regional vannforvaltningsplan. Dagens miljøkrav er helt annerledes enn for mange år siden da Skjoma ble regulert. Så disse miljøkravene må også være med i beregningen slik at det vurderes med samme kriterier som om en nye konsesjonsvilkår for en ny konsesjon skulle etableres. Da kraftverkene ble etablert var det med hensyn til regional forsyningssikkerhet. I dag er dette langt mindre viktig, siden det er overskudd av kraft og det eksporteres mye. Det er også et helt annet samfunnsyn på inngrep i vassdrag nå enn det var før. Og vi mener at også kraftprodusentene kan drive i bærekraftige former. Det må gå an å finne en løsning som alle er fornøyd med. Statkraft viser en veldig steil og avvisende holdning, og dette skaper verken bedre omdømme for dem eller samfunnsaksept. Dette er kjempeskuffende.

Et vassdrag er ei livsnerve i ei bygd, og det finnes ikke ord for hvor viktig et levende vassdrag faktisk er for lokalmiljøet. Friluftsliv, rekreasjon, turisme, biologisk mangfold, jakt og fiske og trivsel er noe man ikke kan måle i krone og øre. I dagens samfunn er det en lei tendens at økonomiske motiver skal gå foran alt annet, slik at lokalsamfunn og miljø blir rasert. Dette må det bli slutt på. Hvordan skal det bli med framtidige generasjoner og folk som ønsker å bosette seg i Skjomen? Skjoma har en historikk som et fantastisk laksevassdrag, og er bare en skygge av seg selv nå. Det er imidlertid noe fisk i elva, slik at bestanden kan bygges opp på nytt igjen. Da må det mer vann til, hvis ikke risikerer man at bestanden bukker under, siden rogn og yngel da fryser vinterstid, og oppvekstmulighetene til yngel blir så begrenset. Når man ser hvor mye aktivitet som genereres i storlaksvassdrag i landet, samt at Skjoma har et stort potensiale for verdiskapning, så vil mer vann skape store ringvirkninger og slå mange fluer i et smekk. Detaljer på hvordan nytt vannføringsregime bør være kan man finne ut med å bruke metodene til forskningsmiljøet til Cedren. Det bør også utredes ulike vannføringsalternativ. Siden Skjoma er helt avskåret fra tilsig av vann på vinteren mens magasinene er fulle, mener vi at dette tilsiget må komme vassdraget til gode. Samme at noe av det tilsiget som benyttes til sommerproduksjon av kraft tilgodeses vassdraget. Nyttverdien av dette er enorm.

Det var også et opprop som gikk over Facebook, og her er det over 500 personer som har signert oppropet med ønske om å få Skjoma i ordnede former her. Vi har valgt å legge ved uttalelser som er kommet fram i det oppropet som viser hva den gjennomsnittlige mener om hva som foregår i Skjoma. Man må også være så ærlig å si at dersom det ikke blir minstepannføring, så er Skjoma tapt som lakselv, noe som vi anser som meget unødvendig. Her må folket og andre brukergrupper få glede av ei god elv.

NJFF sentralt har også kommet med en støtteerklæring til innspill som er gitt fra NOJFF, Naturvernforbundet i Narvik og FNF Nordland. Dette støttebrevet er også vedlagt.

Narvik og Omegn Jeger- og Fiskerforening

Stiftet 26.04.1911

Vedlegg 1 – Uttalelser som er kommet i oppropene.

Vedlegg 2 – Støtteuttalelse fra NJFF Sentralt

Mvh

Aleksander Boltås

Leder Elveutvalg Narvik og Omegn Jeger og Fiskerforening

Vedlegg 1 – Opprop

Dette er noen av uttalelser de som har signert har skrevet. Har forsøkt å holde uttalelsene så urørte som mulig:

Alle laksestammer er viktige.

Alle regulerte elver skulle hatt krav til minstevannføring

Atlantisk laks må bevaras

Bevare unik laksestamme

Bygda trenger elva, å elva trenger bygda.

De trenger elva si

Dersom Skjoma fortsatt skal være gytested for laksen må vañnføringa i elva være større enn dagens.

Det burde vært minstevannsføring for mange år siden. La laksen leve!

Det bør være mulig å lage kunstige alternative vannløp forbi kraftverkene, slik at dyreliv ikke går tapt.

Det er sikkert kostbart for utbyggerne, men det vil være mye mer populært i det lange løp. Samt gjøre livet i elver bærekraftig.

Det er helt foraktelig at man ikke kan bruke den flotte elva til noe annet enn å kikke på den.

Det er på tide at laksen blir gitt prioritet

Det er tull og tøys av Statkraft å ikke akseptere sameksistens for laks og kraftproduksjon. Det har vi fått til både i Måselvassdraget(Devdis) og Barduelva(Altevatn). Stå på

Det er verdens beste elv, oppvokst ved elva

Det gjør mæ inderlig forbanna å se ødeleggelsen av Skjoma - utført av Statkraft. Det MÅ stoppes.

det må vaere slutt å ødelegge vassdragene!

Dette er alvorlig miljøkriminalitet.

Dette er noe som må støttes, uansett hvilken elv det er snakk om

Dette er viktig!

Narvik og Omegn Jeger- og Fiskerforening

Stiftet 26.04.1911

Elsker skjoma og Skjomen. Skjoma er VIKTIG

Elva må bli like bra som den en gang var

Elva var en gang ei perle i Nord Norsk natur, og jeg vil gjerne ha mest mulig av den perla tilbake. Her bør Statkraft vise miljøansvar!

Elven er selveste hjertet i skjomen!

Er ikke det innlysende?

Fler og fler elver ødelegges og feilforvaltes. Uansett hvor vi kommer fra i landet er det VÅRT land. Tanaelva, Altaelva, Lågen, Skjoma, Syltefjordelva osv, er alle like viktige på hver sin måte

For att det skal bli en feskerik elv igjen

Fordi den e ein ressurs vi aldri får tilbake om den tukkles med...

Fordi det er en selvfølge at de neste generasjoner av folk og fisk har krav på ordentlige oppvekstvilkår.

Fordi det er viktig å ta vare på de naturperlene vi har! dette er definitivt en av dem!

Fordi det er viktig å være med på å si ifra om at det ikke er greit å ødelegge naturen vår kun for profitt i statskassen. Den er for viktig for det ! Kommende generasjoner bør få muligheten til å oppleve fritt rennende vann, og fiske etter laks,røye og ørret !

Fordi grådigheten og nedtappingen av regulerte vann må reduseres så ikke alt av insekter dør. Fisken lever jo av disse.

Fordi jeg vil ha levende elver

Fordi jeg vil redde elva!

Fordi krav til minstevannføring burde hvert en selvfølge.

Få laksen tilbake

Grunnet den betydelige trusselen mot norsk vill-laks i fra før, må det kunne værnes og ivaretas om de få lakse-stammene som er igjen i Norge i dag.

Hovedgrunnen førr at æ signere e fordi at vi har hytte midt i berghålla rett oppførr "fiskeøya".

Jeg bryr meg om naturen

Jeg er drittlei kraftutbyggere som kun tenker inntjening og raserer alt de kan

Jeg er fra Stiberg, og besteforeldrene mine stemte mot utbygging på 60 tallet.

Jeg er opptatt av villaksens eksistens og vår kulturarv.

Jeg har besøkt elva, fisket der og forstår ikke hvordan det er mulig å få lov til å bygge ut vassdrag på denne måten. Her må utbygger ta rev i seilene og føre tilbake vann permanent slik at vassdraget kan bli bærekraftig igjen.

Jeg har hytte i Skjomen, og er veldig glad i å fiske. Å ønsker at når barna mine er store nok, at jeg kan lære dem å fiske i elva i Skjomen.

Jeg har snakket med fagpersoner som har jobbet med overvåking av laksebestanden i elven over flere år. Manuell observering (svømming/flyting i elva) og tusenvis av timer med video ble brukt for å kartlegge Skjoma. De var forferdet og rystet over utviklingen. Videre er jeg født og oppvokst der så jeg har selv sett utviklingen og hørt om den fra primærkilder.

Jeg har vokst opp med familie i Skjomen. Den elven som er i dag er tragisk.

Jeg mener at den utbyggingen som Statkraft gjorde i Skjomen var serdeles uklok .

Jeg mener at det er en katastrofe at denne perlen av en lakseelv er ødelagt ! Fantastisk elv i et naturområde som tar pusten fra deg. Det er enda et lite håp om å redde den storvokste laksestammen. Det er noen få individer igjen, og det er litt mere vann som må til for at egg ikke blir liggende på tørt land etter gyting. Og at yngel ikke fryser ihjel på vinteren. Vi er mange som elsker denne elva, og elva betyr veldig mye for oss. Redd Skjoma !! Det er fremdeles et håp.

Jeg mener det er viktig å ikke la Statkraft få bestemme om et vassdrag eller et vann skal gå til grunne men at Norges vassdrags- og energidirektorat er de som regulerer dette i forhold til bærekraftig bruk. I tillegg er jeg en som har brukt elven til fiske og ønsker at det skal være mulig for de fremtidige generasjoner.

Jeg signere for å bevare laksestammen. Og for å bevare bygdesamfunnet.

Jeg signerer for det er viktig at elvene skal få leve å beholde det livet som er i dem

Jeg signerer fordi at dagens vannregulering fører til at livet i elva er i ferd med å dø. Innsekter, krepsdyr og fisk får gradvis dårligere kår og vil med denne vannføringen kanskje dø helt ut. Denne elva hadde en storvokst laksestamme som gav inntekter til lokalbefolkningen både i form av matauk men også inntekter i form av sportsfiske. Når vi idag vet betydningen av hva ei god lakseelv gjør for lokalsamfunnet i form av økt turisme og alt det medfører av inntekter til lokalsamfunnet, bør det være

Narvik og Omegn Jeger- og Fiskerforening

Stiftet 26.04.1911

et minstekrav at det kommer på plass ei minstevannføring slik at fisken kan returnere til sine gamle gytegroper og føre videre den storvokste lakse og sjøørret-stammen.

Jeg signerer fordi at man har da vel ingen rett til og spille bingo med økosystemet i elva Skjoma, selv om man heter "Statkraft eller annet"

Jeg signerer fordi denne elva fortjener å overleve! Vi har hytte i sørskjomen og har sett hva elva kan romme, og hva den har vært god for i sine glansdager. Jeg håper at Statkraft kan ta til vett å gjøre noe med det! :)

Jeg signerer fordi det er horribelt av Norge å ødelegge våres vakre elver

Jeg signerer fordi det er skammelig at ikke statkraft sjøl foreslår minstevannføring.

Jeg signerer fordi dette er en av de flotteste elvene i distriktet og elva fortjener både sjøørret og laks

Jeg signerer fordi fornyelsen av kontrakten fant sted i stillhet, uten at innbyggerne fikk mulighet til å forstå de kunne protestere! Og dessute kan kraftverket bestå ved å tilbakeføre vannet i elva. Uten den miljøkriminaliteten som foregår i dag!

Jeg signerer fordi jeg har sett de negative konsekvensene både fra kraftutbygging og oppdrettsindustrien, og for at jeg ønsker endring...

Jeg signerer fordi jeg vil at den siste brukbare lakseelven i Ofoten skal bestå!

Jeg signerer på bakgrunn at jeg har fisket der noen få ganger, og er har en fin følelse med seg. Er generelt intr. at bærekraftig vill fisk stamme blir prioritert, og ikke raseres på grunn av dårlige og lite gjennomtekte handlinger.

Jeg synes forvaltningen elver og fiskevann i Norge er alt for dårlig. Det er på tide at vi får til en endring i hele Norge slik at fisken bevares for fremtidige generasjoner.

Jeg syntes det er trist at fremtidige generasjoner ikke skal kunne høste av naturen vår

Jeg var her, dette er en av disse helt spesielle plasser. En fantastisk opplevelse.

Jeg vil at Skjoma skal leve og ha så stor vannføring som mulig!

Jeg ønsker laksestammen i skjoma tilbake.

Jeg ønsker nytt liv til elven jeg fisket i da jeg vokste opp og helt frem til den ble stengt.

Narvik og Omegn Jeger- og Fiskerforening

Stiftet 26.04.1911

Jeg ønsker å bevare den flotte fiskeelva som desverre har vært stengt. Villaksen har økende utfordringer med lakselus fra oppdrettsmærdene, samtidig som rømt oppdrettslaks ødelegger for villaksens gyting. Da trengs det ihvertfall ikke flere vassdrag og gyteplasser som blir stengt/rasert!

Jeg ønsker å la Skjoma leve. Stopp raseringen av våre vassdrag!

Krav til høyere minnste vannføring i Skjoma

La elva leve og la de som kommer oss få oppleve den flotte elva

La elva leve.

La Skjoma leve

La Skjoma leve - tragedie at man ikke kan ha en minstevannføring som tillater laksen og ørreten levevilkår.

Laksen og sjøørreten må bevares

Laksestamma treng bedre vilkår!

Mener Statskraft har et ansvar for og sikre en minstevannføring slik at laks og ørret kan reproducere seg.

Min barndoms elv!!

Min familie har hatt et forhold til elva i mange generasjoner og jeg kan selv huske hvordan den var før reguleringen. Sett utenfra virker det som at ulempene for miljøet er større i Skjoma enn mange andre steder, og en bestemmelse om minstevannføring er trolig viktigere for dette vassdraget enn for mange andre.

Minsteføring for å bevare naturmangfold og en truet laksestamme. Er i allmennhetens interesse

Minstevannføring er et minimumskrav!

Naturen er det vi lever av!

naturen skal leve å trives, ikke bli ødelagt

Naturmangfold og min interesse for sjøørret og laks

Nå må vi slutte å ødelegge naturen vår for å produsere strøm for Europa.

Når over 70% av vassdragene våre er utbygget, må vi forvalte dem skikkelig!

Narvik og Omegn Jeger- og Fiskerforening

Stiftet 26.04.1911

Overtramp å radere ut en fiskestamme KUN for økonomisk vinning

Pengar kan ikkje etast, når alt kjem til stykket. Budde i narvik 3 år, så har vore ein del i området rundt elva.

Penger skal styre alt, her får statnett gi litt av dette tilbake til naturen i form av vann, vi trenger villlaksen

På tide å rydde opp i slike gamle synder. Skjoma er spesiell. Sum effekten av alle reguleringene i Skjomen og Ofoten er ikke utredet noen gang.

Rasering av siste rest av natur og vassdrag hører ikke hjemme i 2017

Selv om det er begått enorm miljøkriminalitet med statens velsignelse i gamle dager når folk ikke hadde bedre forstand er det nu et krav og en plikt å få minimalisert skaden med en minstevannføring. Bygg minikraftverk på Fjellbu og produser på minstevannføringa. Det er en skam for hele samfunnet hvist Statkraft slipper unna denne gangen.

Skjoma er en unik elv som må reddes fra total utryddelse av sin enestående laksestamme før det er for seint.

Skjoma er et fantastisk flott vassdrag i naturskjønne omgivelser som kan ta pusten fra noen og enhver. Den storvokste laks- og sjøørretstammen er unik, men er truet, både pga oppdrett, men i dette tilfellet pga kraftproduksjon. Alt man ber om er at det blir minstevannføring slik at elva ikke går tørr og man slipper å være redd for at gytegroper fryser. Det er en skam at kraftbransjen skal få drive på slik den gjør med å rasere det ene vassdraget etter det andre. Er det ikke viktigere at et vassdrag får en mer normal og bærekraftig vannføring, som medfører mye positive effekter for lokalmiljøet, enn noen få skarve millioner i tapt kraftproduksjon?

Skjoma er viktig for både fiske og naturopplevelser.

Skjoma fortjener å leva!

Skjoma renner gjennom et flott natur og kulturområde, hvor det fortsatt bor folk. Og ekvq har verdi for alle som sogner til område.

Slike elver er viktige for fremtidige generasjoner. Dette er for enkle løsninger på våre strømproblemer. Nå må vi skjerpe oss. :-)

Statkraft har ødelagt nok lakseelver i Norge.

Statskraft skal og må sørge for at de ikke bare lager skjelletter igjen etter seg med all kraft ut av vår felles rikdom og natur!

Narvik og Omegn Jeger- og Fiskerforening

Stiftet 26.04.1911

Støtter alt vern om villfisk i skandinavia

Synes det er vår plikt å ta vare på mangfoldet i naturen.. Synes det blir riv ruskende galt når naturen skal kveles fordi det er viktigere å fylle lommene til investorer hvis lommer allerede renner over.....

Vann er viktig for villaksen!

Vi har ikke flere fiskeelver å miste

Vi har strøm nok!

Vi har ødelagt nok natur nå. Bevar / reparer!

Vi i Skandinavien har råd att avstå en del vinst för att ha kvar en sådan naturtillgång!

Vi må beholde de få åpne vakre elver og nstuumråder som er igjen, nok er ødelagt allerede

Vi må bevare laksestammen i Skjoma

Vi må få opp vannstanden sånn at laksetrappa kan bli brukanes til d den skal bli brukt til

Vi må ta vare på laksestammene og naturen ellers som vi har i Norge!

Vi må verne om den siste rest av villaksen!

Vi måste sluta upp med att våldta den akvatiska miljön och förstå att vi ALDRIG kommer klara oss utan den

Vil beholde villaksen

Vil ha i gang laksefiske og livet langs elva

Villaks og sjøørret er truet fra mange kanter, og da er det viktig gyteforholdene og oppvekstmiljøet for yngelen er optimale

Æ e fra dalen og æ feska masse der fram til elva blei freda. Vil gjerne at noe blir gjort slik at man få tilbake elva til en akseptabel tilstand slik at andre generasjoner kan få nyte elva. Statkraft har ikke oppfylt sitt ansvar om å holde elva vedlike. Det trengs en viss vannføring før at laksen kan trives å vokse i elva. Ta ansvar statkraft.

Ønsker at livet i Skjoma skal bestå.

Ønsker at Skjoma skal leve også for de som vokser opp

Narvik og Omegn Jeger- og Fiskerforening

Stiftet 26.04.1911

Ønsker en plass til å fiske hvor jeg trives best.

Ønsker liv i elva slik at vi kan fiske der.

Ønsker å bevare laksestammen i skjomen.

Vedlegg 2 – Uttalelse/støtteerklæring fra NJFF sentralt

Norges vassdrags- og energidirektorat
nve@nve.no

Vår ref: vannf.ØF-17

Deres ref:

Hvalstad, den: 30.08.2017

Revisjon av vilkårene for reguleringen av Skjomenvassdragene

Norges Jeger- og Fiskerforbund (NJFF) viser til høringsbrev av 01.03.2017 fra NVE vedrørende vilkårsrevisjon for reguleringen av Skjomenvassdragene. Det vises også til at NJFF gjennom lokalforeningen Narvik og Omegn Jeger og Fiskerforening (NOJFF) har fått en utsatt svarfrist til utgangen av august d.å..

NJFF støtter med dette opp om de konkrete innspill NOJFF, Naturvernforbundet i Nordland (NiN) og FNF Nordland har gitt.

Særlig vil NJFF vektlegge at det må tas hensyn til at det i den regionale vannforvaltningsplanen er vurdert i kategori 1.1 (Vassdrag med stort potensial for forbedring av viktige miljøverdier, og med antatt lite eller moderat krafttap i forhold til forventet miljøgevinst) når en skal vurdere de miljøforbedringer som opplagt må gjennomføres i vassdraget. I NVE rapport nr. 49/2013 (Vannkraftkonsesjoner som kan revideres innen 2022. Nasjonal gjennomgang og forslag til prioritering) er den satt til 1.2, men dette er en vurdering basert på eldre fagkunnskap. NJFF viser spesielt til påpekningen i nevnte rapport om at:

«Vassdragsregulering påvirker betydelige deler av vassdragsnaturen i Nordland, og er en av de viktigste påvirkningsfaktorene på vannmiljøet. I Vann-Nett er 215 innsjøer (29 % - 916 km²) og 614 elver (27% - 9183 km) i risiko for ikke å nå målene i vannforskriften, der påvirkning fra vassdragsregulering er sentral faktor.

Nordland er en nasjonalt viktig vannregion for anadrom fisk med flest anadrome bestander i landet, og har 107 laksevassdrag, 249 sjørretvassdrag og 39 vassdrag med sjørøye, hvorav den sørligste rent elvelevende sjørøyebestanden (Beiarelva). Av disse regnes hhv. 26 %, 15 % og 18% av bestandene å være påvirket av vassdragsregulering. 11 laksebestander, 9 sjørretbestander og 3 sjørøyebestander er sårbare, truet eller tapt med vassdragsregulering som hovedårsak.»

Dette viser tydelig at den regionen Skjomenvassdraget ligger i har en svært høy samlet belastning knyttet til effekter av vassdragsreguleringer. Skjomenvassdraget har i tillegg opplagt et betydelig potensiale mht å bedre status for anadrom fisk i regionen.

NJFF mener derfor det er betimelig med økt minstevannføring Skjoma, og mener NINs konkrete forslag er et godt utgangspunkt som vi anmoder om at NVE følger opp i det videre arbeidet med

Narvik og Omegn Jeger- og Fiskerforening

Stiftet 26.04.1911

vilkårsrevisjonen. Det eventuelle krafttapet sett opp mot de positive miljøeffektene må ett vår oppfatning klart anses som moderate (i tråd med plasseringen i 1.1).

Vennlig hilsen

Norges Jeger- og Fiskerforbund

Øyvind Fjeldseth
Fiskekonsulent